

Prilog poznavanju paprike »Osječka babura 139«

Na ritskim terenima Istočne Slavonije i Baranje rasprostranjena je populacija paprike »Osječka babura«, koja dolazi i pod imenom »Baranjska babura«. Poznati su proizvođači iz sela: Grabovac, Lug, Vardarac i Jagodnjak u Baranji te Marinci uz rijeku Vuku, koji uzgajaju papriku pretežno na ratarskim površinama bez zalijevanja. Presadnice uzgoje kod kuće, na zaklonjenom mjestu u vrtu ili u klijalistu, pa ih sredinom svibnja obično poslije kiše, presade u polje uz razmak 40–60×30–40 cm. Kasnija obrada sastoji se samo iz okopavanja obično poslije kiše. Prirodi se kreću od 100–400 q/ha, što ovisi uglavnom o količini oborina tokom ljetnih mjeseci. Iako je paprika kultura, koja se navodnjava, vrlo dobar uspjeh i bez navodnjavanja osigurava tlo. Ritske crnice, na kojima se uzgaja paprika, su aluvijalna močvarno karbonatna tla, s dosta visokim nivoom donje vode. Mekota mu je vrlo duboka, odlične mrvičaste strukture i bogata humusom, pa i uz osrednju gnojdbu kalijem i fosforom ima vrlo visoki proizvodni potencijal. Zato ove terene možemo zaista smatrati mikro-rajonom paprike.

Populacija Osječke babure smjesa je nekoliko tipova paprike, koje imaju zajedničku osebinu, konični žuti plod s ljutom placentom. Biljke su pretežno niske (20–40 cm) srednje bujne, žućkasto-zelenih listova. Plodovi strše ili djelomično vise. U populacijama su gotovo uvijek zastupljena dva osnovna tipa plodova: sitniji plodovi pravilnog koničnog oblika zašiljenog vrha, blijedo žute boje, tankog mesa i vrlo ljute placente. Drugi je tip krupnijih plodova također koničnog oblika, ali s malo zaobljenim vrhom, žute boje, debljeg mesa i blago ljute placente. Osim toga, u populaciji se pojavljuju u manjoj mjeri babure s više vrhova, te raznih prelaznih oblika prema paradajz paprici, a također i variranju u boji prema zelenoj.

Porijeklo populacije Osječke babure vodi u Mađarsku. Na to ukazuje sličnost populacije s mađarskim sortama: Csardas, Kesz-belyi i Cecei.

Osječka se paprika, pored populacije paradajz paprike, najviše troši na području istočne Slavonije. Upotrebljava se u svježem i kuhanom stanju te za kiseljenje u domaćinstvu i industriji. U novije vrijeme industrija ju traži specijalno za konzerve punjene paprike, zbog blago ljutog okusa i prikladnog oblika, koji omogućuje dobro iskorištenje limenki.

U cilju postizavanja izjednačene gospodarski vrijedne sorte s osnovnim karakteristikama populacije Osječke babure, sakupili smo materijal u rajonu uzgoja i započeli rad na selekciji.

Osječka babura 139 je srednje bujna niska biljka, žućkasto zelenih listova. Pupovi su joj spiralno poredani pa stvara manju krošnju u obliku lijevka. Cvijetovi su joj srednje krupni i bijeli. Čaška je zdjelkasta i velika te djelomično obuhvaća bazu ploda. Plod je konusnog oblika, sa zaobljenim vrhom, intenzivno žute boje, debelog mesa s malo capsaicina u placenti. Odnos dužine i širine ploda na bazi je 2:1. Većina plodova strši.

Evo osnovnih podataka dobivenih variaciono-statističkom analizom materijala u Botincu:

	M ± m	β	v
Visina biljke cm	31,961 ± 0,337	6,144	19,23
Dužina ploda cm	11,059 ± 0,101	1,333	12,60
Širina ploda na bazi cm	5,776 ± 0,048	0,625	10,82
Debljina mesa m/m	6,034 ± 0,074	0,970	16,09
Broj komora u plodu	2,898 ± 0,046	0,596	20,60
			% m
Prosječna težina ploda gr	81,06 ± 1,844		2,28
Prirod po ha/q			
Botinec (100.000 biljaka/ha)	322,00 ± 10,400		3,23
Vinkovci (62.500 biljaka/ha)	457,00 ± 16,86		3,69
Vegetaciona perioda od nicanja do prvog zrelog ploda iznosi za uslove Botinca 145 dana.			
Sadržaj suhe tvari iznosio je u tehnološkoj zriobi		8,33%	
Sadržaj suhe tvari iznosio je u fiziološkoj zriobi		9,63%	
Sadržaj askorbinske kiseline		143 mg %	

Kako se vidi iz iznešenih podataka, variranje je prilično veliko, pa je još potreban selekcijski rad na ustaljivanju i daljem poboljšanju prikazanih svojstava.

Literatura: Jugo, Kovačević, Kurtagić, Mihalić i Hranilović: Ekološki uvjeti poljoprivredne proizvodnje Istočne Slavonije i Baranje.

Popov: Prinos km proučavaneto na razprostranjenih v Blgarija piperi (*Capsicum annuum* L) Plovdiv 1940.